

**„TAUTINIS ATGIMIMAS NUO SPAUDOS DRAUDIMO ĮVEDIMO IKI
VASARIO 16-OSIOS AKTO PASKELBIMO“**

III ETAPO ATSAKYMAI

I DALIES ATSAKYMAI

Kiekvienas iš 1–30 klausimų vertinamas 1 tašku.

Nr.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ats.	A	A	D	B	C	D	B	C	D	C

Nr.	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Ats.	C	A	A	B	B	A	B	B	C	C

Nr.	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Ats.	D	C	D	B	A	B	D	A	B	B

II DALIES ATSAKYMAI

Užduoties II dalies klausimų atsakymuose mokinys teisingą atsakymą **gali suformuluoti savais žodžiais**. Ar atsakymo turinys yra teisingas, sprendžia užduoties vertintojai.

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
31	1 – D (1877 m). Ideologinė srovė – liberali. 2 – A (1883 m.). Ideologinė srovė – liberali. 3 – B (1889 m.). Ideologinė srovė – liberali. 4 – C (1890 m.). Ideologinė srovė – katalikiška.	4	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas arba teisingai chronologine tvarka surašyti šaltiniai. 2 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai. 3 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai. 4 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti keturi atsakymai.
32	„Aušra“ skelbė žinias iš visuotinio mokslo lietuvių tautos istorijos, lietuvių parašytus veikalus. „Varpas“ skelbė žinias lietuvių klausimais, siekė pasitarnauti tautinio atgimimo reikalams visiems lietuviams, bet ne atskiroms partijoms. „Žemaičių ir Lietuvos apžvalga“ skelbė žinias lietuviams iš religijos istorijos, o taip pat ir pasaulietinio gyvenimo.	4	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas. 2 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai. 3 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai.

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
	„Lietuviška ceitunga“ skelbė pasaulietines ir religines žinias lietuviams iš viso pasaulio ir vietos gyvenimo, teikė patarimus valstiečiams ir ūkininkams.		4 taškai skiriami, kai teisingai pateikti keturi atsakymai.
33	Paaiškinimas – lietuviško raidyno dar nebuvo. Kalbos – lenkų ir vokiečių.	2	Taškas skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas. 2 taškai skiriami, kai teisingai pateikti abu atsakymai.
34	Pasididžiavimas savo tauta, pagarba tautai, tautos/inėms vertybėms (tradicijos, istorija, kalba, papročiai ir kt.).	1	Taškas skiriamas, kai teisingai pateiktas atsakymas.
35	Šaltinis A – Jonas Basanavičius. Paaiškinimas – nes jis buvo pirmasis „Aušros“ redaktorius. Šaltinis B – Vincas Kudirka. Paaiškinimas – nes jis buvo pirmasis „Varpo“ laikraščio redaktorius.	2	Taškas skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas. 2 taškai skiriami, kai teisingai pateikti abu atsakymai.
36	Panašumai: 1. Pasaulietinis turinys. 2. Skirtas lietuviams, jų tautinei savimonei žadinti, <i>Galimi ir kiti teisingi atsakymai:</i> skleidė tautos vienybės idėjas. Skirtumai: 1. „Aušra“ tik iš visuotinio mokslo (pasaulietines mokslo/ų žinias), o „Varpas“ skelbė įvairius straipsnius, naudingus tautiniams lietuvių reikalams/publicistika. 2. „Aušra“ – tautos istorijos ir tautos dabarties, t. y. mokslo populiarinimo leidinys skirtas tautos atgimimui. „Varpas“ – straipsnius, naudingus, bendrai lietuvių reikalams (nenurodo konkrečiai). <i>Galimi ir kiti teisingi atsakymai:</i> 1. Mažosios Lietuvos spaudoje nebuvo atskirti bažnytiniai ir pasaulietiniai dalykai. 2. „Žemaičių ir Lietuvos apžvalga“ teikė prioritetą religiniams dalykams, o tik paskui pasaulietiniams. „Lietuviška ceitunga“ vienodai dėmesio skyrė tiek religiniams, tiek ir pasaulietiniams dalykams. 3. „Aušra“ neakcentavo visuomenės ideologinės diferenciacijos, t. y. skaidymosi į atskiras partijas.	4	Taškas skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas. 2 taškai skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai. 3 taškai skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai. 4 taškai skiriami, kai teisingai pateikti keturi atsakymai.
37	Leidėjai maskoliškais laikraščiais vadino kirilica	1	Taškas skiriamas, kai teisingai

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
	spausdintus periodinius leidinius, kurie atstovavo oficialiąją Rusijos imperijos poziciją. <i>Galimi ir kiti teisingi atsakymai:</i> rusiški laikraščiai, rusiška spauda.		pateiktas atsakymas.
38	„Karalystė“ – Vokietija, Vokietijos imperija. „Mūsų provincas“ – Lietuvos departamentas arba Gumbinės apygarda.	2	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas. <i>2 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti abu atsakymai. <i>Atsakymas Mažoji Lietuva – neteisingas.</i>
39	1. Visus laikraščius leido Mažonoje Lietuvoje. 2. Abu laikraščiai rašė apie Mažosios Lietuvos aktualijas.	2	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas. <i>2 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti abu atsakymai.
40	1. Didžiosios Lietuvos leidėjai buvo mažiau pakantesni savo oficialiajai valdžiai, nei Mažosios Lietuvos leidėjai. 2. Didžiosios Lietuvos spauda buvo leidžiama ir platinama nelegaliai, o Mažosios Lietuvos leidžiama oficialiai.	2	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas. <i>2 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti abu atsakymai.
41	Idėja – žadino pagarbą ir pasididžiavimą tautos istorija. Paaiškinimas – globaliame XXI amžiuje yra labai svarbu išsaugoti tautos identitetą ir tautiškumą. Idėja – skatino puoselėti gimtąją kalbą. Paaiškinimas – dėl globalizacijos lietuvių kalbos padėtis blogėja. Didelę įtaką daro anglų kalba, plintanti šiuolaikinėmis komunikacijos priemonėmis.	2	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas arba teisingai nurodytos dvi idėjos. <i>2 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti abu atsakymai.
42	1. Buvusios LDK istorinės žemės. 2. Didelis gyvenusių lietuvių procentas.	2	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas. <i>2 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti abu atsakymai.
43	Baltarusiai, lenkai, ukrainiečiai, latviai, karaimai, romai.	1	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas atsakymas.
44	Žydai. Nustatytos vietovės ir ribos, kur leidžiama gyventi. Draudžiama gyventi Rusijos gubernijose, todėl ištremti į Lietuvos gubernijas, turėdami įtakos Lietuvos žydų rusinimui. Rusai. Nedidelis procentas. Išsaugojo kultūrą, kalbą ir religiją, turėdami mažą kultūrinę įtaką	4	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas. <i>2 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
	<p>Lietuvai.</p> <p>Totoriai. Privalėjo mokėti mokesčius rusų cerkvėms išlaikyti, drausta lotynų abėcėlė, galėjo mokytis, mahometonams pripažinta bajorystė, galėjo tarnauti rusų valdžios įstaigose, policijoje, nemokėjo nuosavybės mokesčių.</p> <p>Vokiečiai. Teisės ne tik nebuvo siauriamos, bet ir padidintos. Galėjo pirkti arba išnuomoti žemes, aukštieji valdininkai buvo apdovanojami turtais, vokiečių dvasininkai turėjo religinę įtaką.</p>		<p>3 taškai skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai.</p> <p>4 taškai skiriami, kai teisingai pateikti keturi atsakymai.</p>
45	<p>Tautybė – vokiečiai.</p> <p>1. Ne tik sumažintos, bet ir padidintos teisės.</p> <p>2. Teisės: nusipirkti ar išnuomoti žemių.</p> <p>3. Aukštieji valdininkai apdovanojami dvarais.</p>	2	<p>Taškas skiriamas, kai teisingai įvardyta tautybė ir teisingai nurodytas vienas atsakymas.</p> <p>2 taškai skiriami, kai teisingai pateikti abu atsakymai.</p>
46	<p>Valstybė palaikė antisemitizmą ir populiarino nuomonę, kad žydai iš esmės skiriasi nuo krikščionių, todėl negali turėti tų pačių teisių.</p>	1	<p>Taškas skiriamas, kai teisingai pateiktas atsakymas.</p>
47	<p>1. Rusų teatro, literatūros ir filosofijos įtaka.</p> <p>2. 1866 m. įsteigtoje meno mokykloje Vilniuje mokėsi lietuvių dailininkai.</p>	2	<p>Taškas skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p>2 taškai skiriami, kai teisingai pateikti abu atsakymai.</p>
48	<p>Politinė: laisvės troškimas, rusifikacinė carizmo politika, bėgimas nuo ilgametės tarnybos rusų armijoje, slėpdamiesi nuo rusų persekiojimų už lietuviškų knygų platinimą.</p> <p>Ekonominė: skolos, noras išgyventi, užsidirbti, prasigyventi.</p>	2	<p>Taškas skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p>2 taškai skiriami, kai teisingai pateikti abu atsakymai.</p>
49	<p>Metai. 1913–1914 m. (23115 lietuvių).</p> <p>JAV imigracijos įstaigos lietuvių tautybės pradžioje atskirai neregistruodavo, nebuvo tikslių duomenų.</p> <p>Sumažinus apribojimus, daugeliui pavyko išvykti.</p>	2	<p>Taškas skiriamas, kai teisingai įvardyti metai ir pateiktas teisingai paaiškinimas.</p> <p>2 taškai skiriami, kai teisingai pateikti abu atsakymai.</p>
50	<p>Socialinė grupė – valstiečiai.</p> <p>1. Skolos. Tėvynėje nebuvo galimybės prasigyventi.</p> <p>2. Noras užsidirbti ir grįžus į Lietuvą nusipirkti žemės.</p>	2	<p>Taškas skiriamas, kai teisingai įvardyta socialinė grupė ir pateiktas teisingas paaiškinimas.</p> <p>2 taškai skiriami, kai teisingai pateikti abu atsakymai.</p>
51	<p>Kelionės trukmė (trys mėnesiai).</p> <p>Maisto problemos.</p> <p>Mirties grėsmė.</p>	1	<p>Taškas skiriamas, kai teisingai nurodyti trys sunkumai.</p>

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
52	<p>1. Pirmųjų lietuviškų laikraščio, spektaklio ir kt. kūrimas.</p> <p>2. Per religinį tapatumą: savos bažnyčios statymas, savos parapijos kūrimas.</p> <p>3. Susirūpinimas savo kalbos, kultūros ir etninių vertybių išsaugojimu.</p> <p>4. Konfliktai su kitomis etninėmis grupėmis.</p> <p>5. Savos kaip tautinės mažumos bendruomenės kūrimas ir kt.</p>	5	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p>2 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p> <p>3 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai.</p> <p>4 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti keturi atsakymai.</p> <p>5 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti penki atsakymai.</p>
53	<p>Įtaka tautinės savimonės tapatybei: nuo valstietiškos lokalinės savimonės prie supratimo apie savo tautinį išskirtinumą.</p> <p>Demokratinių vertybių perėmimas.</p> <p>Laisvės supratimas (laisva religija, spauda, mokyklos, ko nebuvo Lietuvoje).</p> <p>Stiprino nacionalinius sentimentus.</p>	3	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p>2 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p> <p>3 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai.</p>

54	<p>1. Seimo atstovai suprato, kad bendrus reikalus galima geriau tvarkyti tik turint savo seimą Vilniuje.</p> <p>2. Lietuvos žmonės patikėjo savo inteligentija ir galimybe laimėti laisvę.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai nurodyta viena Seimo veiklos reikšmė.</p> <p>2 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti abu atsakymai.</p>
55	<p>1. Siekti autonomijos Rusijos imperijos sudėtyje. Paaiškinimas – buvo tikimasi, kad gavus autonomiją bus galima kai kuriuos Lietuvos reikalus tvarkyti savarankiškai.</p> <p>2. Stoti į kovą prieš caro valdžią su kitomis tautomis. Paaiškinimas – buvo manoma, kad bendromis visų tautų pastangomis galima daugiau pasiekti.</p> <p>3. Vienyti visų politinių partijų ir pavienių žmonių jėgas. Paaiškinimas – tik vieningomis visų pastangomis galima iškovoti tam tikrus laimėjimus.</p> <p><i>Galimi ir kiti teisingi atsakymai:</i> reikalauta vartoti lietuvių kalbą valsčiuose ir mokyklose, akcentuota tautiško švietimo propagavimo svarba, pasisakyta už carinės valdžios įstaigų ignoravimą, mokesčių nemokėjimą, nėjimą į kariuomenę.</p>	3	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p>2 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p> <p>3 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai.</p> <p><i>Už trijų nutarimų įvardijimą be paaiškinimo skiriamas vienas taškas.</i></p>
56	Lietuvos Tarybą sudarė 20 žmonių.	2	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.

	Jos pirmininku buvo išrinktas Antanas Smetona.		2 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti abu atsakymai.
57	1917 m. gruodžio 11 d. Paaiškinimas – gruodžio 11 d. akto antroje dalyje buvo nurodoma, kad Taryba pasisako „už amžiną, tvirtą Lietuvos valstybės sąjungą su Vokietijos imperija“. Toks Tarybos sprendimas, Vokietijos okupacijos išvargintai visuomenei, kėlė rimtų abejonių dėl artimų ryšių su Vokietija reikalingumo.	2	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas. 2 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti abu atsakymai.
58	Steponas Kairys, Mykolas Biržiška, Jonas Vileišis ir Stanislovas Narutavičius. Paaiškinimas – pasitraukę tarybos nariai reikalavo atsisakyti gruodžio 11 d. akto antroje dalyje nustatytų ryšių su Vokietija ir skelbti visišką Lietuvos nepriklausomybę.	5	<i>Po tašką</i> skiriama už teisingai įvardytą Tarybos nario pavardę. <i>Penktasis</i> taškas skiriamas už teisingą paaiškinimą.
59	Metai – 1917/1918 m. Vieta – Brest-Litovskas (Brestas). Paaiškinimas – Taryba norėjo, kad Rusija atsisakytų pretenzijų į Lietuvą. Gruodžio 11 d. aktas buvo priimtas, siekiant pirmiausia atsiskirti nuo Rusijos. Atsisakius Rusijai pretenzijų į Lietuvą, buvo tikimasi, kad pavyks galiausiai pasiekti nepriklausomybę.	3	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas. 2 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai. 3 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai.
60	Galčiausiai visi Tarybos nariai sutarė, kad gruodžio 11 d. aktas tampa grėsmingas Lietuvos valstybingumui ir nutarė priimti naują aktą, kuriame nebūtų Lietuva saistoma nei su viena valstybe.	1	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas atsakymas.
61	Metai – 1795 m. Abiejų Tautų Respublikos (trečiasis) padalijimas.	2	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas. 2 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti abu atsakymai.
62	Paaiškinimas – „iš lietuvių bajoriškos politinės tautos ir lietuvių etnoso (etninė grupė), ne visada sutampančių, vienas kitą papildančių fenomenų, ji tapo modernia lietuvių tauta, jungiančia visus socialinio etnoso sluoksnius“ Faktorius – tautinės ir politinės savimonės atsiradimas.	2	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas. 2 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti abu atsakymai.
63	Rusija – nors Rusija 1917 m. lapkričio 16 d. paskelbė „Rusijos tautų teisių deklaraciją“, iš esmės šios deklaruojamos teisės buvo numatytos kitoms daugiatautėms valstybėms, bet ne pačiai	3	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas. 2 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai

	<p>sovietinei Rusijai ir net ne jos kaimynėms. Ji save vadino komunistinės doktrinos plėtros pasaulyje citadele ir vadovavosi rusiškojo imperializmo principais, komunistine demagogija ir melu. Pirmiausia jau pats sovietinės tautų apsisprendimo deklaracijos pavadinimas buvo melagingas, nes ištrynė ir toleravo Rusijos įvykdytą Didžiosios Lietuvos kunigaikštystės okupacijos faktą.</p> <p>Vokietija – dėjo milžiniškas pastangas, kad išsaugotų okupuotas teritorijas. Nepripažino Vasario 16-osios akto ir ieškojo įvairiausių būdų kaip išlaikyti Lietuva savo imperijos sudėtyje. 1918 m. kovo 23 d. pripažino Lietuvos atkurtą valstybę, bet kaip priklausomą nuo Vokietijos pagal gruodžio 11 d. Tarybos priimtą aktą. Tai akivaizdžiai liudija Vokietijos siekius.</p> <p>Lenkija – ieškojo įvairiausių būdų, kad Lietuva taptų sudėtine Lenkijos dalimi. Ji siekė atgauti visas buvusias jungtinės Respublikos teritorijas ginklo pagalba. Neoficialiai palaikė Želigovskio vadovaujamą „sukilimą“, vėliau prisijungė Vilnių ir nenorėjo susitaikyti su Lietuvos siekiu gyventi savarankiškoje valstybėje.</p>	<p>pateikti du atsakymai.</p> <p>3 taškai skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai.</p>
64	<p>1905 m. Didžiojo Vilniaus Seimo nutarimas dėl autonomijos Rusijos imperijos sudėtyje buvo pirmas ryškus tautinės valstybės kūrimo etapas, padėjęs pagrindus oficialiai lietuvių veiklai dėl savo valstybingumo įtvirtinimo. Be to, visuomenė ne tik patikėjo savo jėgomis, bet ir pradėjo realią veiklą dėl savo teisės įtvirtinimo į gimtąją žemę.</p> <p>1917 m. gruodžio 11 d. akto pirmojoje dalyje buvo deklaruota nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimas. Nors antroje akto dalyje buvo pasisakyta už amžiną, tvirtą Lietuvos valstybės sąjungą su Vokietijos imperija, tačiau tai buvo kokybiškai naujas žingsnis kelyje į nepriklausomybę.</p> <p>1918 m. vasario 16 d. aktas buvo visiškos nepriklausomybės paskelbimas, padėjęs pagrindą nepriklausomos tautinės valstybės kūrimui. Šiuo aktu visiems laikams buvo deklaruotas lietuvių siekis gyventi nepriklausomoje valstybėje ir puoselėti savo prigimtines laisves ir teises.</p>	<p>3</p> <p>Taškas skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p>2 taškai skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p> <p>3 taškai skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai.</p>